

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **M. M.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 6. 2019, čj. OAM-333/LE-BA02-VL13-PS-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 8. 2019, čj. 17 A 161/2019-41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **8 228 Kč**, která bude proplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státním příslušníkem Kyrgyzské republiky. Rozhodnutím uvedeným v záhlaví tohoto rozsudku žalovaný rozhodl podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců. Žalobce totiž podal žádost o udělení mezinárodní ochrany poté, co byl zajištěn za účelem správního vyhoštění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Žalovaný v jednání žalobce shledal snahu vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet. Dobu žalobcova zajištění žalovaný stanovil do 9. 10. 2019.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, kterou krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Ztotožnil se s žalovaným, že v žalobcově případě by nebylo účinné uložení zvláštních opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž namítl, že žalovaný i krajský soud posoudili možnost uložení zvláštních opatření zjevně nesprávně. Stěžovateli se jeví nepřipadné, aby žalovaný použil totožné důvody pro neumožnění uložení zvláštních opatření, jaké aplikoval při rozhodování o zajištění. Podle stěžovatele je v jeho případě nutné přihlédnout ke specifickým okolnostem nelegálního pobytu, jenž realizoval pomocí lotyšského dokladu, který si (podle svého tvrzení) vyzvedl na příslušném lotyšském úřadu v Rize a s nímž se nahlásil na cizinecké policii v ČR. Stěžovatel se tedy na území ČR pohyboval subjektivně legálně. Stěžovatel poukázal na podpůrný charakter zajištění upravený v čl. 15 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). K zajištění žadatele o mezinárodní ochranu by mělo docházet pouze tehdy, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření. Žalovaný je povinen se při určení využitelnosti zvláštních opatření vypořádat individuálně se všemi klíčovými prvky stěžovatelovy pobytové historie. Dále namítl, že smyslem zavedení institutu zvláštních opatření do zákona o pobytu cizinců, jakož i do zákona o azylu, byla nutnost implementace čl. 15 směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2008/115/ES, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“). Stěžovatel v návaznosti na uvedené citoval z judikatury NSS ke smyslu přijetí návratové směrnice.

[4] Stěžovatel navrhl, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že postupoval v souladu se zákonem o azylu, zjistil skutečný stav věci a stěžovatele zcela důvodně a po právu zajistil podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Z dřívějšího jednání stěžovatele jasně vyplývá neúcta a nerespektování českého právního řádu; stěžovatelovo chování nedává dostatečnou záruku, že by v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany spolupracoval se správními orgány a případně se podrobil dopadům negativního rozhodnutí.

[6] Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[8] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel předložil během kontroly řidičů smluvních přepraveců dne 17. 6. 2019 příslušníkům Policie ČR lotyšský cestovní doklad a kyrgyzský řidičský průkaz; doklad opravňující k výkonu výdělečné činnosti nepředložil. Následně příslušníci Policie ČR zjistili, že předložený cestovní doklad je padělaný a v systému policie vedený jako věc hledaná. Cestovní doklad byl původně vydán na jinou totožnost. Dále bylo zjištěno, že stěžovatel nemá na území ČR povolený pobyt ani nevlastní platný cestovní doklad. Stěžovatel během výslechu uvedl, že do ČR poprvé přicestoval v roce 2011 jako běžене, státní hranice překročil neoprávněně. V ČR v tomtéž roce požádal o udělení azylu pod změněnou identitou jako N. N. U.. Azyl mu nebyl udělen. Poté mu kamarád pomohl opatřit si cestovní doklad Lotyšska, který si vyzvedl osobně v Rize na úřadě. Po návratu do ČR se s lotyšským cestovním dokladem nahlásil na cizinecké policii v ul. Koněvova, Praha 3, a ul. Olšanská, Praha 3. Na cestovním dokladu podle jeho slov nebylo shledáno nic zvláštního, neplatného či padělaného. Na základě tohoto dokladu tedy pobýval na území ČR až do doby kontroly dne 17. 6. 2019. Stěžovatel podle svých tvrzení předpokládal, že je cestovní doklad pravý a legální; cestoval s ním po Evropě a v ČR na něj pracoval – zaměstnání měl řádně nahlášené, platil daně, zdravotní i sociální pojištění.

[9] Stěžovatel tvrdil, že se do Kyrgyzstánu nemůže vrátit, jelikož tam má problémy, které by bylo možné označit za politické. Z domovského státu utekl po převratu v roce 2010; tehdy jej policie zadržela a tři dny mučila, aby se přiznal, že během protestu proti tehdejšímu prezidentovi, jemuž dělal ochranku, zabil několik lidí a další zranil. Poté stěžovatel uplatil jednoho z policistů a uprchl. I proto si v první žádosti o azyl vymyslel jinou totožnost. V Kyrgyzstánu má rodiče a mladšího bratra, které pro jejich vlastní dobro příliš nekontaktuje. Dále stěžovatel sdělil, že je zdravý – má pouze vysoký tlak a z důvodu dřívějších otřesů mozku ho bolívá hlava. Nesdílí domácnost s žádnou osobou a nemusí se o žádnou osobu starat.

[10] Dne 18. 6. 2019 správní orgán rozhodl o zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění v souladu s § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

[11] Stěžovatel podal dne 21. 6. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný zhodnotil zjištěné okolnosti – stěžovatel nemá na území ČR žádné povolení k pobytu, nevlastní platný cestovní doklad, při pobytové kontrole se prokázal padělaným cestovním dokladem a byl přistižen při výdělečné činnosti, ke které neměl oprávnění. Stěžovatel v minulosti žádal o udělení mezinárodní ochrany v ČR pod nepravou totožností; mezinárodní ochrana mu nebyla udělena a byl mu vydán výjezdní příkaz s platností do 7. 9. 2016, stěžovatel však v této lhůtě zjevně neopustil území ČR. Stěžovatel neuvedl žádné objektivní překážky, které by bránily jeho návratu do vlasti. Zdravotně je v pořádku. O mezinárodní ochranu stěžovatel požádal až po zadržení policií, zajištění a umístění do zařízení pro zajištění cizinců, přestože mohl o její udělení požádat dříve.

[12] S ohledem na uvedené žalovaný dovodil, že stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se vyhoštění nebo jej pozdržet, a proto rozhodl o zajištění stěžovatele podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Z postupu stěžovatele je podle žalovaného zřejmé, že jeho propuštěním ze zajištění by byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany a v jeho případě nelze rozumně předpokládat, že by

náhle své jednání změnil a respektoval zvláštní opatření. Podle žalovaného by uplatnění zvláštních opatření nebylo účinné, o čemž svědčí nejen vědomé nerespektování právního řádu ČR, ale též zcela účelové jednání stěžovatele, který o mezinárodní ochranu požádal až po svém zajištění, tedy v době, kdy se jeho vyhoštění stalo reálným.

[13] Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.

[14] Podle § 47 odst. 2 zákona o azylu může ministerstvo rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany.

[15] NSS předně uvádí, že ustanovení § 46a (důvody zajištění) a § 47 (zvláštní opatření) zákona o azylu transponují do vnitrostátního práva čl. 8 přijímací směrnice, která na úrovni unijního práva upravuje možnost zajištění žadatelů o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 6. 2017, čj. 1 Azs 349/2016-48, nebo rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2019, čj. 6 Azs 356/2018-35). Nelze tak souhlasit se stěžovatelem, že smyslem zavedení institutu zvláštních opatření do zákona o azylu byla nutnost implementace čl. 15 návratové směrnice, neboť návratová směrnice se v průběhu řízení o posouzení žádosti o mezinárodní ochranu nepoužije.

[16] NSS souhlasí se závěrem žalovaného o existenci oprávněné domněnky, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána účelově s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění (ostatně sám stěžovatel tuto domněnku potvrdil v kasační stížnosti) a že zvláštní opatření podle zákona o azylu by nebyla v případě stěžovatele účinná. Stěžovatel vstoupil na území ČR neoprávněně již v roce 2011. I přestože byl v roce 2016 na základě výjezdního příkazu povinen vycestovat ze země, neučinil tak. Místo toto si opatřil padělaný cestovní doklad v jiném členském státě EU, se kterým se následně vrátil do ČR, kde bez povolení pobýval a nelegálně pracoval. Žádost o mezinárodní ochranu si podal v zařízení pro zajištění cizinců teprve v okamžiku zajištění za účelem správního vyhoštění. Žalovaný dostatečně zdůvodnil závěry svého rozhodnutí, které založil na uvedených okolnostech. Zhodnotil možnost uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti a logicky dovodil, že zde existuje předpoklad, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově. Závěry žalovaného pak správně potvrdil i krajský soud.

[17] Na výše uvedeném nemůže ničeho změnit ani námitka, že se stěžovatel domníval, že je jeho lotyšský cestovní doklad platný a na území ČR pobýval oprávněně. NSS se ztotožnil s názorem žalovaného, že si stěžovatel musel být vědom, že doklad je padělaný,

pokračování

neboť stěžovatel není státním příslušníkem Lotyšska a nikdy v této zemi podle jeho slov nežil.

[18] K námitce, že důvody umožňující zajištění jako takové nemohou být v řadě případů totožné s důvody znemožňujícími využití zvláštních opatření, NSS odkazuje na rozsudek ze dne 28. 6. 2017, čj. 1 Azs 349/2016-48, ve kterém uvedl, že: „*Pokud jsou splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (...), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření. Zvláštní opatření jsou zamýšlena jako mírnější alternativa k těmto důvodům. Při posouzení účinnosti zvláštních opatření proto nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo.*“

[19] Závěrem NSS dodává, že žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že stěžovatel není zranitelnou osobou, i přestože stěžovatel při výsledku sdělil, že byl v domovském státě zadržen a mučen. Svá tvrzení však nijak nerozvedl ani nepodložil, stejně tak nebyla předmětem kasačních námitek. Podle NSS se tak v případě stěžovatele nejedná o zranitelnou osobu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i), § 46a odst. 3 zákona o azylu.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[21] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

[22] Zástupcem stěžovatele byl usnesením krajského soudu ze dne 26. 7. 2019 ustanoven Mgr. Jindřich Lechovský, advokát, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 10 s. ř. s. hradí stát. Zástupci NSS přiznal odměnu za dva úkony právní služby (podání kasační stížnosti a další porada s klientem přesahující jednu hodinu) a dále 2 x 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu s § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. c) a d) a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 6 800 Kč. Zástupce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, proto je odměna zvýšena o částku odpovídající této dani (tj. 21 %). Částka v celkové výši 8 228 Kč bude vyplacena z účtu NSS ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 17. ledna 2020

Ondřej Mrákota
předseda senátu

